

P R E Z E N T Ă R I B I B L I O G R A F I C E

Preot dr. Ionel Popescu, **Bucuria slujirii prin cuvânt – articole, eseuri, însemnări, reportaje**, Editura „Partoș”, Timișoara, 2016, 250 pp.

Încă de la bun început, doresc să recunosc și dezvălui adevărul că am apreciat, întotdeauna, cărțile pe care le-a scris *Părintele Ionel Popescu*, precum și toată activitatea sa pastoral - misionară, caracterul și cultura foarte vastă și solidă de care dispune, de asemenea (și) dragostea sfinției sale pentru cultura, arta și spiritualitatea autentică!...

Doresc de asemenea să mărturisesc că sunt entuziasmat, bucuros și încântat pentru inițierea, elaborarea și publicarea acestei lucrări – ce evocă istoria și geografia – cu oamenii deosebiți și locurile acestea minunate, totodată trecutul și prezentul, anticipând, într-un oarecare fel și viitorul acestei zone românești și regiuni ecleziale a Banatului Ortodox.

Aici, în această carte sau datorită ei, ne aducem aminte cu vibrante emoții, sentimente de recunoștință și prețuire de înaintașii noștri, de moșii și strămoșii noștri, trăitori, viețuitori și chiar supraviețuitori pe aceste meleaguri, care de multe ori au fost vitregite de vremurile istoriei și oropsite de valurile năvalnice ale acestei vieți pământești, plină de suferințe, ispite, încercări și necazuri, pe care le-au

depășit și traversat, rezistând cu stoicism și nu nădejde în Dumnezeu – Cel ce toate le poate celui ce crede în El, căci „ce este cu neputință la oameni este cu putință la Dumnezeu!”...

De aceea se cuvine să-i evocăm, să-i omagiem și să-i pomenim în rugăciunile noastre, din această perioadă binecuvântată de Dumnezeu, plină de har și de îndestulare, fiindcă existăm datorită lor și rugăciunilor slujitorilor și credincioșilor acestei biserici, ce din veac au statornicit aici credința creștină – cea drept mărturisitoare și de-a pururi autentică ori strămoșească.

Această lucrare – monografie și medalion, alcătuită de *Părintele vicar eparhial al Arhiepiscopiei Timișoarei și Paroh al Bisericii “Nașterea Maicii Domnului” Timișoara Iosefin – dr. Ionel Popescu* se bucură de binecuvântarea și cuvântul călduros al *ÎPS Părinte Ioan Selejan – Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului*, potrivit căruia „Bucuria slujirii prin cuvânt este darul de suflet pe care îl oferă părintele vicar Ionel Popescu iubitorilor de carte și credincioșilor bănățeni, precum și tinerilor care bat la porțile Teologiei.

Cartea de față însumează câteva zeci de materiale publicate de autor, vreme de trei decenii, în foile și revistele bisericești și laice din Banat, pe vremea activității sale de profesor la

Seminarul teologic din Caransebeș, apoi ca preot paroh în Timișoara și, de aproape cincisprezece ani, ca slujitor în administrația eparhială.

„Ea l-a urmărit pe Părintele Ionel Popescu, ca o umbra pe cărările vieții, de la Caransebeș până în Basarabia și până în Banatul sârbesc, la Vârșeț, de la Timișoara la locurile sfinte din Israel sau la centrele de spiritualitate creștin – ortodoxă din vechea Eladă” (p. 5).

Altfel spus, “fără datele, informațiile, relatările și reportajele consemnate în paginile acestei lucrări”, adică în cartea *părintelui dr. Ionel Popescu*, „*Bucuria slujirii prin cuvânt*”, credem că istoria Bisericii noastre din această parte de țară ar fi rămas mai săracă. De pildă, sunt foarte interesante mărturiile Sfinției Sale despre frații români din Serbia și din Basarabia, despre ierarhii și preoții din Banatul de munte și cel de câmpie, despre manifestările bisericesti la care a luat parte în țară și peste hotarele ei, iar pelerinajele deosebite organizate cu credincioșii pe care îi păstorește la Biserica Timișoara – Iosefin, l-au ajutat să aducă acasă o parte din Țara Sfântă, așa cum a găsit-o după două milenii de la întruparea Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

„În acest context semnalăm și articolul “Actualitatea manuscriselor de la Qumran” sau de la Marea Moartă, atât de importante pentru spiritualitatea iudaică, manuscrise care întăresc autenticitatea cărților Vechiului Testament și limpezesc ori clarifică alte aspect legate de cultura și de civilizația poporului Israel” (p. 5).

“Dramaticele momente ale Revoluției din Decembrie 1989 fac, parte, de asemenea, din preocupările părintelui vicar dr. Ionel Popescu. Sfinția Sa nu participat în mod direct, altfel spus, nu a fost martor ocular la faptele istorice din zilele frământate și fierbinți ale Revoluției derulate în orașele Timișoara și Arad, însă a cercetat documentele, descrierile și articolele din presa vremii și, mai ales, a luat legătura cu preoții și părinții care au participat, în fruntea credincioșilor, la protestele de stradă, ce au avut loc în cele două mari orașe.

Informațiile și datele consemnate în presa laică și cea bisericească a anului 1990, relatările obținute prin viu grai de la frații slujitori se regăsesc în articolele publicate în acest volum, rămânând, astfel, drept mărturii de însemnată credibilitate pentru Biserica noastră, dreptmăritoare, strămoșească și românească” (pp. 5 – 6).

“Pe lângă cele semnalate deja, prin această lucrare, autorul dovedește și faptul că este un apropiat și un prieten al Sfinților Ilie Profetul sau Proorocul, Andrei Apostolul cel întâi chemat și Iacov cel Mare, Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Niceta de Remesiana. Pe toți îi descrie în cuvinte sincere, delicate și alese și îi prezintă credincioșilor ca modele, pilde și repere de înaltă și autentică viețuire creștinească, spirituală și duhovnicească” (p. 6).

“Învățământul teologic din Banat, profesorii de Teologie Ortodoxă de aici, precum și personalitățile vieții noastre bisericesti, intelectuale și

culturale ori spirituale se bucură, totodată, de atenția distinsului nostru autor, ca și tematica biblică sau scripturistică, fără a fi ignorate sau trecute cu vederea aspectele importante și atât de actuale cu privire la viața de familie sau la problemele contemporane, concrete, ce stau în fața unui slujitor preocupat de viața pastoral – misionară de astăzi” (p. 6).

În altă ordine de idei, părintele vicar Ionel Popescu afirmă și ne amintește că “în anul 1994 a fost reînființată Episcopia Caransebeșului și, anul următor, la stăruința vrednicului și pururea pomenitului Episcop Emilian Bîrdaș, a fost reluată publicarea/tipărirea revistei eparhiale “Foaia Diecezană”.

O parte din materialele volumului de față au apărut, așadar, în această prestigioasă publicație bisericească, iar o altă parte, în revista “Învierea” a Arhiepiscopiei Timișoarei, înființată la începutul anului 1990 (pp. 8 – 9).

Alte câteva articole, cronici, eseuri și reportaje le-am alcătuit la solicitarea unor publicații bisericești și laice din municipiile Arad, Alba Iulia, Reșița, Caransebeș, Timișoara și chiar din Banatul sârbesc, atât cu prilejul unor sărbători bisericești, cât și pentru a semnala diferite evenimente cu caracter, teologic, cultural, științific și spiritual” (p. 9).

Autorul – sacerdot și slujitor, preot, îndrumător și învățător, vrednic, harnic și dinamic, mai precizează faptul că “Fiind vorba despre materiale de presă care abordează o varietate și o multitudine de teme și subiecte, volumul de

față nu are un caracter unitar, iar cuprinsul respectă ordinea cronologică în care au fost publicate” toate aceste producții pastoral – misionare, istorice, spirituale și apologetic – mărturisitoare.

Cu alte cuvinte, cititorul este rugat, de asemenea, să țină seama de faptul că unele materiale destinate credincioșilor în scopul popularizării elementelor esențiale și fundamentale ale credinței noastre, au fost elaborate într-o formă cât mai accesibilă, evitându-se, în acest fel, limbajul teologic, specific și consacrat, adică de specialitate.

Totodată, la fel de adevărat este, însă, că articolele scrise în urmă cu 25 – 30 de ani și publicate acum pot suporta și o astfel de abordare, iar o parte din subiectele tratate le-aș prezenta acum într-un mod cu totul diferit” (p. 9).

De reținut, de subliniat și de remarcat, încă odată că “parte însemnată a acestei lucrări se referă la momentele dramatice ale Revoluției din Decembrie 1989 și la implicarea unor preoți din Arhiepiscopia Timișoarei și din cea a Aradului în lupta credincioșilor/enoriașilor pentru libertate, demnitate și pentru o viață mai bună.

În Banat, respectiv la Timișoara, la Arad, la Lugoj, la Reșița și la Caransebeș, preoții nu s-au speriat în fața tancurilor și a armelor automate, ci au ieșit în fruntea coloanelor de manifestați, au tras clopotele bisericilor și au aprins lumânări, au săvârșit slujbe de pomenire pentru cei împușcați și au rostit, împreună, cu toții, rugăciunea “Tatăl nostru”, alături, deci,

de manifestații; or în aceste condiții, toate aceste pilduitoare fapte de curaj nu trebuie ascunse sub obroc” (p. 9).

Părintele vicar Ionel Popescu mai precizează faptul că “la materialele consacrate Revoluției se adaugă și reportajele despre vizitele arhieresti în Banatul Sârbesc, prilej de reluare a frumoaselor și istoricelor relații dintre frații de aceeași credință, limbă și de același neam, precum și despre participarea autorului la diferite întruniri cu caracter ecumenic, în Austria și Germania” (p. 9 – 10).

Prin urmare, aici și acum, recunoaștem și mărturisim faptul, la un loc și unison, cu Părintele nostru Arhiepiscop și Mitropolit Ioan că “Prezentul volum întregește, rotunjește și desăvârșește activitatea publicistică de trei decenii a părintelui vicar Ionel Popescu și contribuie la îmbogățirea patrimoniului nostru teologic, spiritual și cultural” (p. 6).

Astfel stând lucrurile, acum, în încheierea acestui material, vom susține că demersul misionar al Bisericii noastre și al slujitorilor Ei, în frunte cu Ierarhii – Membri ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și cu Părintele nostru Patriarh, trebuie să cuprindă conceptul conform căruia Biserica nu este, în fond, doar comunitatea cu număr mare sau foarte mare de membri ci chiar și cea cu numărul cel mai mic, dar în care sălăsluiește mărturia cea duhovnicească despre trăirea în viața noastră a vieții lui Iisus Hristos, cea autentică. „Astfel înțeleasă, misiunea nu este reprezentată de un proiect grandios, asemeni unei caracatițe care

cuprinde totul în sine – acesta este de dorit numai pentru a conferi unitate de plan și acțiune sistemului – ci de intervenția în micro, de îndeplinirea misiunii de păstor de suflete și a aceleia de următor al Mântuitorului, calitate pe care o are orice creștin botezat, nu numai clericul consacrat și nu doar cei cu anumite răspunderi în Biserică.”

Drept urmare, iată și de aici constatăm faptul că Biserica și, mai zis, Ortodoxia este o formă de creștinism (neseccularizată în conținutul și fondul ei intrisec) extrem de rafinată, de nobilă, de fină, pe care puțini o știu astăzi, aprecia sau gusta în profunzimile ei dintru început, lucru pentru care ne rugăm Lui Dumnezeu – Cel în Treime preamărit, să ne ajute și să ne lumineze mințile noastre, cele acope-rite de umbra păcatului și a morții!...

Totodată autorului, în persoana vrednicului și neobositului, cu vocație slujitoare și mărturisitoare - *P.C. Pr. Dr. Ionel Popescu*, pe care ținem să-l felicităm (și) pentru această nouă lucrare, și pe care o recomandăm tuturor cu toată căldura, îi dorim să ne mai hrănească mințile și sufletele noastre și cu alte lucrări ziditoare și folositoare nouă și urmașilor noștri, arătându-ne prin toate acestea dragostea sau atașamentul față de valorile perene ale Bisericii și neamului nostru Românesc, precum și vivacitatea ori tinerețea spirituală cu care l-a înzestrat Dumnezeu – Cel în Treime Slăvit și Lăudat, pe devotatul și iubitul Său fiu – slujitor, și, totodată, îi dorim să aibă parte, în continuare, de folositoare bucurii, de binecuvântate mângâieri și de nemărginite împliniri

duhovnicești, atât aici pe pământ, cât mai ales dincolo, în lumea cealaltă – a Împărăției Cerurilor, unde să se bucure de înveșnicita comuniune cu Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, în lumina cea neînserată a Sfintei Treimi! Amin!...

Dr. Stelian Gomboș

Emilian Popescu, Crucea și Răstignirea Mântuitorului Iisus Hristos în creștinismul timpuriu, Ed. Basilica, București 2016, 167 pp.

Tema acestei minunate cărți – arată în Cuvântul-înainte dl acad. Em. Popescu ce a avut amabilitatea de a-mi trimite un exemplar cu autograf – a fost de mult timp o dominantă a gândurilor D-sale, provocată îndeosebi de cea mai veche mărturie arheologică privind crucificarea Mântuitorului (sec. II-III), descoperită în a doua parte a veacului al XIX-lea la Constanța, astăzi în renumitul British Museum din Londra. Este vorba de o cornalină roșiată, pe care s-a gravat Iisus răstignit pe o cruce în forma literei T, de o parte și de alta fiind cei 12 ucenici ai Domnului (piesa e reprodusă în p.96).

După o Introducere cuprinzătoare, urmează studiul intitulat: *Primele simboluri creștine. Apariția lor în istorie (Forme diferite ale Sf. Crucii, asocieri cu ancora și IXΘYC)*, studiu încheiat cu un rezumat francez (pp.37-62); mai multe planșe ilustrează cuprinsul capitoului în cauză. Al doilea studiu privește *Gema Răstignirii de la Constanța*

(Tomis). *Evaluări cronologice și semnificații teologice* (pp.71-96). Această gemă a fost apreciată “ca fiind cea mai veche reprezentare a Răstignirii” (C.Smith), “unicat în descoperirile de până acum” (Fr. Dölger) și că “ea stă la originea dezvoltării iconografiei Răstignirii” (Felicity Harley-McGowen). A treia secțiune se referă la *Descoperirea lemnului Sfintei Crucii. Pelerinajul împărătesei Elena la Ierusalim* (pp.97-142). În pag.143-145 se oferă planul și reconstituirea bazilicii Sf. Mormânt cu rotunda Învierii, la care se adugă basilica Pătimirii. În pag. 146 vedem chipurile Sf.Împărați Constantin și Elena, realizate pe medașioane din sec. IV. Mai departe, cap. IV înfățișează *Sfânta Cruce după perioada constantiniană* (p.147 și urm.), iar al V-lea capitol descrie *Crucea relicvar a împăratului Iustin al II-lea și a soției sale, Sofia (Crux Vaticana)*, cruce excepțională ce a fost dăruită Romei de către familia imperială constantinopolitană; e reprodusă în p. 159 ca și pe prima copertă.

În Anexă se redă scrisoarea împăratului Constantin cel Mare către episcopul ierusalimitean Macarie, în grecește și în traducere românească.

Cartea de față – editată în condiții tipografice excelente – neîndoiește este o lucrare remarcabilă, ce se citește cu deosebit interes, și folos sufletesc în primul rând, de către lectorii obișnuiți. Volumul, însă, e foarte util și cercetătorilor români, unii nu suficient de inițiați în problemele vechi creștine.

Preot prof. dr. Vasile Muntean

Pr. Constantin Dron, **Valoarea actuală a canoanelor**, Ediție îngrijită de Lect. Dr. Emilian-Iustinian Roman și Comisar-șef de poliție Vasile Dron, Editura Doxologia, Iași, 2016.

La Editura Doxologia a văzut lumina tiparului la Iași, în acest an (2016), una dintre lucrările de referință în domeniul Dreptului Canonic Ortodox purtând ca titlu: „Valoarea actuală a canoanelor”, publicată inițial în anul 1928 de către Părintele - Profesor Constantin Dron. Lucrarea a fost întocmită sub îndrumarea profesorului de Drept Canonic din acea vreme Dimitrie Boroianu de la Universitatea din București și a constituit temeiul pentru obținerea titlului de doctor în teologie a autorului ei.

Cartea actuală a apărut cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, prin osteneala Lectorului Dr. Emilian-Iustinian Roman - profesor de Drept Canonic la Facultatea de Teologie „Dumitru Stăniloae” din Iași - și cu contribuția Comisarului-șef de poliție Vasile Dron.

Editorii, în „Notă asupra ediției” (p. 7) justifică republicarea ei prin faptul că a fost și rămâne să fie „un excelent manual și instrument de lucru pentru studenți și profesori deopotrivă”, aceștia intervenind în textul original nu în fond, ci doar în formă, „prin înlocuirea arhaismelor și regionalismelor și îndreptării ortografice”, mod care ne amintește de Pravila Mare sau Pravila lui Matei

Basarab, tipărită la Târgoviște în 1652, dar care a fost destinată și slujitorilor din Transilvania și Moldova.

„Prefața” (p. 9-11) este semnată de către canonistul actual, Părintele Constantin Rus - Profesor universitar dr. la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad și conducătorul Școlii Doctorale în specializarea Dreptului Canonic organizat la această instituție de învățământ superior ecleziastic - care arată că „este o lucrare de referință pentru mediul teologic românesc făcând parte dintr-un proiect mai amplu de reactualizare și revalorificare a unor opere importante pentru studiul Dreptului bisericesc”, prin republicarea lor. După ce prezintă succint cartea (însă în profunzimea ei) o recomandă „spre lectură și reflecție, volumul constituind un instrument potrivit înțelegerii profunde a legislației bisericești în esența și evoluția sa, destinat atât specialiștilor și studenților teologi, cât și publicului larg”.

Sunt descrise apoi „Reperere bibliografice” (p. 13-15) ale canonistului Constantin Dron originar din comuna Horodiștea, județul Botoșani, descendent din familii preoțești. Referitor la pregătirea sa profesională aflăm că a urmat școala primară în comuna Bivol și o clasă elementară în Dorohoi; Seminarul Teologic din Roman și Seminarul Veniamin din Iași (1896-1903); Facultatea de Teologie din Cernăuți (1912-1913) și cea din București (1914-1915). A

fost hirotonit preot în 5 noiembrie 1905 pe seama parohiei Cernești (1905-1920), fiind transferat la Biserica „Ziua Crucii” (1920-1926) și Golia (1926-1928) din Iași, după care și-a desfășurat activitatea la bisericile „Sf. Ionică-Moldoveni” (1926-1939), „Brezoianu” (1939-1959) și „Sf. Nicolae *Dintr-o zi*” (1959-1962), toate din București. Paralel a ocupat mai multe funcții importante în administrația bisericească și laică.

Este autor a mai multor cărți, studii, conferințe, recenzii și articole, toate inserate în capitolul „Activitatea științifică și publicistică” (p. 17-21) având ca temă domeniile practice ale vieții teologice și sociale deopotrivă.

Ceea ce atrage atenția este capitolul cu valoare de studiu intitulat „Kanon” – chintesența legislației bisericești actuale” (p. 23-46) semnat de Lectorul univ. dr. Emilian Iustinian Roman. După ce tâlmăcește termenul „kanon”, așa cum este întrebuițat în mai multe domenii teologice, având tot atâtea sensuri, părintele-profesor se oprește și asupra sensurilor date acestui cuvânt de bază în literatura de specialitate, aducând în discuție opiniile unor părinți-profesori și canoniști actuali, români și străini: Nicodim Milaș, Liviu Stan, Ioan N. Floca, Constantin Rus, Patriciu Vlaicu, Irime Marga, Ioan I. Ică jr., Patrik Viscuso, M. Lalmant, R. Naz, D. Salachas, Vlassios I. Phidas, Lewis Patsavos, Nikolai Afanasiev, ș.a. De asemenea, este reflectată întrebuițarea Sfințelor Canoane în legislația

nomocanică bizantină de odinioară, cu extensie asupra Pravilelor noastre, culminând cu actuala legislație românească civilă regăsită în Constituție și Legea Cultelor (2008), fapt evidențiat odinioară de Părintele Constantin Dron care preciza că „Statul a legiferat în materie bisericească ținând seama în general de dogma și Tradiția Bisericii Ortodoxe”.

În final, este redată în forma actualizată întreaga lucrare ce se împarte pe 8 capitole: „Introducere. Scopul acestui studiu”; „Legislația Bisericii Ortodoxe”; „Tradiția”; „Legile politico-bisericești”; „Știința Dreptului și legile bisericești”; „Caracterul operei canonice”; „Valabilitatea canoanelor”; „Revizuirea operei canonice”, finalizate cu „Concluzii”. În acestea din urmă, canonistul Constantin Dron subliniază faptul că legislația bisericească care are la bază Tradiția „va fi o legislație bună, fiindcă va reflecta în ea spiritul canoanelor și doctrina ortodoxă. Pe temeiul ei – și nu numai pe acest temei – vom avea o Biserică solidă și vie”, deoarece „puterea Bisericii stă în legislația ei”.

Apreciem osteneala autorilor care au redat ortodoxiei românești nu numai una dintre lucrările de referință în domeniul dreptului bisericesc, ci prin inițiativa lor au știut să readucă astfel în lumină una dintre personalitățile de seamă ale Bisericii noastre care prin studiile lor au pus în valoare latura practică a Teologiei.

Preot lect. dr. Cosmin Panțuru

Mariana Pândaru, Dan Cioată, **Medicina ca misiune**, Ed.II-a revăzută și adăugită - Deva, Călăuza, 2014, 239 pp.

Lucrarea de față, constituie un dialog între doamna Mariana Pândaru din Deva, scriitor de profesie și domnul Dan Cioată, medic chirurg cardiovascular la Institutul de Boli Cardiovasculare din Timișoara. Față de prima apariție, prezenta carte revăzută și adăugită, vine ca o necesitate pentru omul aflat în suferință, dar și pentru tot cititorul creștin dornic de a cunoaște cu argumente relația dintre om - suferință și om - Dumnezeu, despre vindecarea sufletească și trupească.

Întrebările doamnei Mariana Pândaru adresate „medicului - teolog și teologului - medic”, misionar permanent, sunt de o înaltă ținută teologică - spirituală iar răspunsurile date, sunt pe măsură.

Despre inimă în plinătatea ei se spune că este locul cel mai sfânt al omului în care sălășluiește picătura dumnezeiască, pusă în ființa noastră ca o pecete de către Bunul Dumnezeu. Se poate vorbi că fiecare om are două inimi. Una este din carne pe care o avem fiecare dintre noi și este „motorul” ce întreține viața pământească din noi și are menirea de a pompa sângele și oxigenul în țesuturi. Pe lângă această inimă există și cealaltă inimă care mai poate fi numită și „inima sufletului” pe care Sf. Părinți o numesc inimă duhovnicească. Se întâmplă uneori ca aceasta din urmă, datorită unor patimi omenești să rămână împietrită, de aceea în popor

se mai spune „că omul acela nu are inimă”.

După mărturia medicului Dan Cioată, în inima omului se află sediul sufletului nostru și tot acolo se mai găsește calea cea strâmtă, care ne duce la Dumnezeu. În toate actele medicale același medic îndeamnă pe bolnav să se roage din inimă lui Dumnezeu (Ioan XVII,9). Despre Sfânta rugăciune, spune că trebuie făcută pentru despățimirea noastră, pentru curățirea sufletului, cerând lui Dumnezeu să le dea pe toate acestea numai prin puterea și lucrarea rugăciunii. Rugăciunea inimii se poate rosti în orice moment din viața noastră. Ea este aceea care de multe ori ne trezește din somn noaptea și apare pe buzele noastre cerându-I lui Dumnezeu nimic altceva decât mântuirea noastră. Despre suferință spune: „că nu poate să fie nimic altceva decât o încercare pe care ne-o dă Dumnezeu pentru îndreptarea noastră și în pronia Sa dumnezeiască totdeauna ne dă atât cât putem duce”. A fi medic creștin înseamnă să te apropii de „omul bolnav aflat în suferință” și pe care Iisus ni l-a descoperit să-i deschizi ochii și urechile, să-l ajuți să se întoarcă cu fața către Dumnezeu și să înțeleagă suferința în smerenie și umilință; pentru că miluirea lui Dumnezeu va fi spre binele lui, spre întoarcerea cu adevărat către Dumnezeu în nădejdea mântuirii și dobândirea vieții celei de apoi.

Urmând adevărului științei, dar și a celui religios, înțelegem conlucrarea dintre medic și preot în cadrul spitalului creștin, ca un așezământ în care fiecare trebuie să-și manifeste iubirea

față de Dumnezeu. Bolnavul prin răbdare și ascultare, medicul prin dăruire, iar preotul prin slujire după cum și Dumnezeu își arată iubirea pentru toți deopotrivă. Dumnezeu este iubire. Aceasta este porunca mea: „să vă iubiți unul pe altul, precum v-am iubit eu”(Ioan XV, 12). Sănătatea trupului și a sufletului se influențează și se susțin reciproc, dar starea de om sănătos o conferă numai sufletul.

Doctorul Cioată familist convins, după efectuarea unei specializări avute în anul 1994 în SUA a fost întrebat dacă dorește să rămână acolo; răspunsul său categoric a fost: Nu! Sunt român și am acasă o familie, soție, copii, părinți, rude, prieteni. Am acasă izvorul meu de putere, care este locul unde m-am născut și am copilărit. Iubitor al plaiurilor natale, menționează că s-a născut lângă o minunată mănăstire din Județul Gorj numită Tismana, adevărată vatră de duhovnicie românească, iar satul unde a văzut lumina zilei se cheamă Godinești. Cel mai important lucru al său a fost să se întorcă acasă să-i poată ajuta pe ai săi „adică pe românii mei”.

Împreună cu fratele său medic ginecolog au pornit de la premiza că profesia medicală trebuie îndeplinită cu multă conștiinciozitate și să nu alerge după o glorie efemeră, ci medicina trebuie înțeleasă ca pe o adevărată misiune ce trebuie dusă la îndeplinire.

Trebuie subliniat că medicul Dan Cioată este și absolvent al Facultății de Teologie din Timișoara, iar despre preoție spune: „că este una dintre Sf. Taine situată în ierarhia valorilor”, și o așează pe prima treaptă. Preotul

duhovnic este cel care îl conduce pe credincios la mântuire și va da socos teală în fața lui Dumnezeu pentru fiecare suflet încredințat lui spre păstorie. Între preot și medic trebuie să existe o colaborare viabilă, fiindcă și unul și altul se întâlnesc la omul suferind trupește și sufletește. Trecând prin încercările sale omul se luptă cu suferința, căutând sursele refacerii sănătății nu numai în știința și practica medicală ci, mai ales la Dumnezeu de la care așteaptă tămăduirea sufletească și trupească, deopotrivă prin preot și medic. Din acest punct de vedere spitalul este punctul de interferență al științei și practicii medicale cu credință, iar momentul cel mai important dintre medic și preot este vindecarea bolnavului.

Prin natura misiunii sale, doctorul Cioată vede pe toți bolnavii la fel, indiferent de starea lor socială, materială, împlinind porunca Mântuitorului: „să iubim pe Domnul Dumnezeu nostru din toată inima noastră și pe aproapele nostru ca pe noi înșine”(Matei XXII, 37-39). Toți oamenii suntem egali în fața lui Dumnezeu și avem aceleași drepturi la viață, chiar dacă suntem bogați sau săraci, Dumnezeu iubește deopotrivă pe toată lumea (IoanXIII,34).

În conștiința medicului Dan Cioată fiecare intervenție chirurgicală pe inimă constituie o pregătire aparte. După multe frământări și emoții, solicită din partea pacientului precum și a aparținătorilor săi rugăciune către Prea milostivul Dumnezeu și Maica Domnului, cerând cu tot sufletul ajutorul divin: „Doamne Dumnezeule, ajută-mă să fie bine pentru el” ca mai

apoi să facă semnul Sfintei Cruci pe pieptul bolnavului. Convins, că numai Bunul Dumnezeu este cel care vindecă boala, iar medicul este cel care o indentifică și mai apoi o tratează. În actul medical, doctorul Cioată apropie misiunea preoțească de cea medicală. A îmbina știința cu arta vindecării e o vocație care implică multă muncă, nopți nedormite, multă învățatură și apropiere de bolnav, înțelegându-i suferința nu numai trupească ci și sufletească.

După săvârșirea actului medical, îndeamnă bolnavul să mulțumească Bunului Dumnezeu: „iar dacă a lucrat prin mâinile mele înseamnă că mai aveți o misiune de îndeplinit aici pe pământ”, așa spune doctorul Cioată de fiecare dată bolnavilor care vin să-i mulțumească. De altfel, mai este numit de proprii pacienți ca fiind „doctorul săracilor”, el mai este cunoscut și ca „preotul în halat alb”. Înainte de a intra în sala de operație se roagă în capela spitalului, și tot ceea ce face pune în legătură cu binecuvântarea și harul lui Dumnezeu. Toate aceste fapte creștinești au ajuns în toată lumea, iar la Timișoara se adună oamenii suferinzi de pretutindeni pentru a-și lăsa inimile în mâinile doctorului Cioată. În felul acesta el vede medicina, ca pe o adevărată misiune încredințată de Dumnezeu, pentru slujirea aproapelui.

Cartea doctorului Cioată, trezește stimă și admirație din partea cititorului, iar din partea celui aflat în suferință, încredere, mulțumind lui Dumnezeu, că mai pot fi întâlniți și astfel de oameni. Prin exercițiul misiunii sale doctorul Dan Cioată, fiu al Bisericii

noastre creștine ortodoxe, constituie un model demn de urmat atât în lumea medicală și nu numai. Temeinica sa pregătire medicală, experiența câștigată de-a lungul timpului, aleasa trăire duhovnicească, bazată pe temeul Sfintei Scripturi și a Sfinților Părinți și Scriitori bisericești, sunt doar câteva din darurile ce le-a primit de la Dumnezeu. Pe lângă toate acestea, medicul Dan Cioată este și un bun teolog, iubitor al plaiurilor natale și datinilor strămoșești.

În dragostea lui Hristos Domnul, Maicii Sale și a tuturor puterilor cerești, spre bucuria tuturor, cu multă dragoste și aleasă prețuire, recomandăm călduros această carte publicului larg cititor spre lauda lui Dumnezeu în veci . Amin

Preot dr. Constantin Cilibia

Preot dr. Ionel Popescu, Bucuria slujirii prin cuvânt, Editura Partoș, Timișoara, 2016, 249 pp.

Părintele vicar eparhial dr. Ionel Popescu de la Arhiepiscopia Timișoarei ne îndeamnă din nou la citit printr-o lucrare apărută la Editura Partoș, la finele anului 2016.

Cuvântul înainte aparține Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan al Banatului. Acesta subliniază caracterul duhovnicesc și istoric al lucrării, rod al unei implicări de zeci de ani în administrația bisericească din Episcopia Caransebeșului și din

Arhiepiscopia Timișoarei, a părintelui autor.

Prin însuși titlul ei, aceasta arată bucuria unui slujitor al Bisericii de a pune la îndemâna cititorilor interesați, câteva roade ale slujirii lui Dumnezeu și a Bisericii Sale prin cuvântul scris. Câteva, pentru că așteptăm să apară și următorul volum promis, cu vechi și noi însemnări din reviste și volume de specialitate...

Volumul este al șaselea în ordine cronologică dintre cele de autor ale părintelui vicar și are un cuprins inedit comparativ cu tematicile volumelor de până acum. Acest caracter este dat de seria de 77 de articole apărute în diferite reviste bisericești și laice, dintre care cele mai multe în revista „Învierea” a Arhiepiscopiei Timișoarei (părintele având cele mai multe articole din întregul cuprins al revistei, din anul 1990 și până în prezent).

Dacă ar fi să catalogăm, la prima vedere lucrarea aceasta, am putea să spunem, fără a greși, că ea este un real compendiu teologic. Și s-a nimerit foarte bine ca lansarea volumului, în prezența Chiriarhului eparhiei, să aibă loc tocmai într-un moment în care de față au fost și mulți studenți teologi (conferința din ziua de vineri 27 ianuarie a.c.).

Este un compendiu teologic, pentru că lucrarea cuprinde teme variate din domeniul Teologiei ortodoxe, care pot fi identificate după cum urmează:

Dogmatică și Apologetică (ex. *Mormântul pierdut al lui Iisus*)

Biblică (inclusiv tema *Pelerinajului la Locurile Sfinte*, în care părintele

vicar este deja un adevărat expert și ghid foarte competent)

Patrologică (ex. *Sfântul Vasile cel Mare – dascăl al lumii și ierarh*)

Misionară (ex. *Sărbătorile de iarnă sau sfintele sărbători*)

Pastorală (ex. *Familia creștină și ispitele lumii moderne*)

Liturgică (ex. *Pregătirea pentru Sfânta Liturghie*)

Muzicală (ex. *Muzicologul Sabin Drăgoi, enoriaș de nădejde al parohiei Timișoara Iosefin*)

Ecumenică (ex. *Unitate în diversitate*)

Când are timp părintele vicar Ionel Popescu să scrie aceste articole? L-am găsit nu odată la biroul de lucru compunând diferite materiale pentru reviste și publicații, printre actele administrative, ceea ce arată pe omul preocupat mereu de slujirea completă pe toate planurile vieții bisericești.

Lucrarea este de o înaltă ținută lingvistică, materialul este bine documentat și actual, stilul este concis și ușor de urmărit, bibliografia este bogată și adusă la zi, fapte care ne îndreptățesc să spunem că și acest volum va rămâne între cele de referință cu privire la autor și la viața bisericească din cuprinsul eparhiilor din Mitropolia Banatului. Căci volumul rămâne ca o mărturie peste timp a felului în care un slujitor devotat Bisericii a trăit, ca martor ocular, realități și evenimente din viața Bisericii și a societății, în ultimele decenii ale secolului trecut și primele din cel în care suntem.

Iar slujitorul, teologul, istoricul, omul prin excelență al administrației bisericești, pelerinul către Ierusalimul pământesc și cel ceresc, care este părintele vicar Ionel Popescu, sunt convins că va însoți cu rugăciunea sa în taină, pe orice doritor de a parcurge paginile acestui nou volum. Și ne va dărui și de acum înainte astfel de desfătări teologice și duhovnicești!

Preot dr. Marius Florescu

George Remete, **Ființa și Credința, Vol. III, Credința**, Editura “Paideia”, București, 2016, 650 pp.

Se spune că talentul, fie el artistic, literar, oratoric, dar nu numai, se împlinește în, și întrece doar de “harul iubirii, dragostei, milei, bunătații și căldurii omenești de nestins”. Însă, zicem noi, și de curașul și asumarea spontaneității, sincerității, libertății, responsabile, de exprimare, de dovedirea abisurilor judecății, urate și murdare, duhninde, ale atâtor decidenți și prețiși eminenți ai credinței, cea din “vitraliile” și limba(jul) căutării greșite, iresponsabile, și, cu asupra de măsură, din cel al superbiciei. Și, pentru că am cerut, la un moment dat, illo tempore, “învață calea, rostește încă nerostitul, scrie încă nescrisul; dezleagă și împărtășește taina, care este mai mult decât “umbra memoriei” și subtitlul unor gânduri, semănând a

destin care se împarte între rugăciune și melancolie; adaugă științei adevărul, acuratețea și sobrietatea limbii vorbite odată de Dumnezeu și mai lasă altfel de replici, spre a se opri naufragiul adevărului”, ei bine, de atunci, el, care înțelege mai bine decât noi, marile semnificații, tot (mai) scrie.

Așdar, profund vigilent, responsabil, capabil să vadă, de aproape dar și de departe, puterea și agresiunea dezintegratoare a pseudocredinței, Părintele Profesor George Remete a încercat și a reușit, în mod suveran, să sublimeze actul, datul, taina, minunea, fenomenul și firescul credinței adevărate și autentice, din punctul de vedere, în special, al dinamicii lăuntrice, interioare; cea care, implicit și explicit, “duce, provoacă, la o permanentă reorganizare, dacă putem spune astfel, a adevărului raportat la Dumnezeu”; exercițiul fenomenologic, ca descriere și rescriere a “istoriei spirituale, răsăritene, a conștiinței însetate de Dumnezeu”.

Volumul al III – lea, consacrat Credinței, revelează, descoperă, deci, un autor, nu doar “homo, ci și magister viator”, la care calea crucii și adevărul credinței sunt punctate, în toate sterile, fayele și etapele, de pertinente, elocvente, preeminente, docente și (ad)mirabile incursiuni și excursuri filocalic – teologice, theoretic – estetice, istoric – literare, contemplative – filosofice, dintre cele mai limpezi, clare și complexe, deopotrivă. Sau, în alt fel spus, avem de-a face cu o addenda scientist – teologică, dar nu numai, la cee ace odinioară Părintele Profesor Dumitru Stăniloae numea

“prezența intențională” (adică așa după cum “Iisus Hristos este prezent mai mult decât intențional lângă cel care nu-l ignore”; tot așa și neastâmpăratul și neodihnitul cercetător, teolog, filozof, eseist și scriitor, George Remete, este rotunjitorul sau întregitorul și purtătorul postulatului, potrivit căruia “experiența în lume a unei ființe, care este totodată Dumnezeu, în deplinătatea și majestatea atributelor Sale, și om până la o graniță sau un hotar greu de înțeles, taina Sa și a spuselor Sale, iubirea Lui din noi, ciudată uneori, schimbă, aventural și esențial, ceva profund din om, ca ființa naturală”). Mai mult decât atât, autorul a ales să se (în)frângă ireversibil în grația solitudinii și solilocviului și în compania Logosului, spre a nu pierde noi, nu doar intențional, adevărul și autenticitatea credinței.

Chiar dacă preemiunea teologică este evidentă și manifestă, tocmai spre a laurea și sublinia, prin concepție, pericolul eșuării în ficțiune sau imaginație a rațiunii, altețea, adevărul, superioritatea și invincibilitatea credinței, Părintele Profesor George Remete destructurează și “spectacolul, este adevărat, captivant, al ambiguității” și înalță soclu de lumină și (de) solemnitate minunii credinței; care minune tocmai acest lucru face, privește până la un loc, cu drag și (cu) înțelegere, la competitora ei, rațiunea, incomplete, seacă, searbădă și atât de neconvingătoare și (de) relative, după care o pune la punct; după cum reiese și din expunerea de motive și (din) dialogul, la distanță, al teologiei cu filosofia.

Evident, nu puține sunt vocile care, ca să-l parafrăzăm pe cronicar, încearcă să creeze confuzie și să fisureze, prin interferarea suprapunerii, speculare, răstălmăcire și rea intenție, valoarea credinței, finețea, complexitatea ei axiologică, folosul, căldura, puritatea, curăția și geniul teologiei, în relație sau raport cu filosofia; alta decât cea inspirată de imanent; alta decât cea tronând pe “cântarul din văzduh” și pogorând lin, fulgurație a clipei sau momentului, alimentând dorul, darul și zborul cuvintelor; alta decât cea având chipul frumuseții inefabile, de grație, tăcută, discretă dar concretă, de tip hamangian, a “statului pe gânduri”.

Acea filosofie, “înmărmuritoare prin violență sau agresivitate, simplism și, culmea, antiînțelepciune, subiectivism ieftin, golit orice conținut ori substanță, și iraționalitate”

Tocmai, pentru că, potrivit lor, slabele și sinistrelor voci, teologia și credința sunt cvasiinutile, ba chiar retrograde, în raport cu atât de clamata afirmare de sine a omului, postmodern, contemporană (care om, să fim serioși, fiind influențat, cuprins și stăpânit de atâta mediocritate, relativism, aproximare axiologică, tulburanță a simțurilor, trebuie musai, neaparat, să se facă, cumva, auzit, de ce nu, chiar și ascultat!...)

Cu alte cuvinte, calea livrescă (unică) și scriitoricească a Părintelui Profesor George Remete s-a aureolat, întâi de toate, printr-o “curiozitate culturală insașiabilă” care a dus la o “structură spirituală caleidoscopică” și, apoi, prin neîncetata, neconținută și continua “reconstrucție”

intelectuală și teologică, ajungând la nivelul de la care poate emite sau decretal; tocmai pentru că a dobândit sau căpătat convingerea și certitudinea că teologia este știința – capodoperă a cunoașterii și a devenirii ori salvării în interiorul culturii. Acest fapt și pentru că, în timp ce teologia este, deseori, ținta insolenței, indolenței și ignoranței, din chiar pricina excesului de claritate sau limpezime, fidelitate și adevăr, in actu, filosofia poate fi suspectată, ciclic, de precaritatea și preaversatilitatea conștiinței directorilor, diortositorilor, tălmăcitorilor, reformatorilor și intrușilor ei.

Altfel spus, teologia are bază, fundament și temelie, fiind calea prin care intri în viața, câtă vreme filosofia se statuează în incert, conducând mai mereu într-un teren sau tărâm hibrid, cu ascendență greu definibilă și previzibilă. . .

Evlavia (altfel spus, noima care face sufletul să vibreze, dându-I o tensiune și un/o calm/liniște, tainice sau misterioase), componentă suverană a credinței, născând în dinamica ei “certe celebrități”, este minunat și atât de atent tratată, încât este, alături de evlavia paterical – filocalică și patristic – duhovnicească compendiul, canonul, pravila, rânduiala, norma, regula, știința ordonării actului modestiei, discreției și smereniei, dintre cele mai pertinente, în stare ori capabile să salveze, de derizoriu și starea în care drumul firii credinței devine unul contaminat de exhibitionism și (de) abandonarea impardonabilă a dimensiunii ei mirabile de adânc și (de) profund, în care se oglindește numai

chipul și lucrarea dumnezeiască; și iată, de aiuristica, manifestă, fătășă ori patologică, a atâtor (i)rațiuni, emoționale ori sentimentale (a acelor “nesimțiri și caraghioslăcuri stupide, care transformă slăbiciunea și ignoranța, chiar și aroganța și esresul în principiu”).

Așadar, pornind de la premisa axiomatică, potrivit căreia începutul înțelepciunii este frica/grija/voința de a nu greși față de Dumnezeu, evlavia este, pe cale fericită de consecință (și) un act de conștientizare congruentă inspirației, anume recunoașterea și asumarea finitudinii față de majestatea, infinitul și neatinsul, altcum, al Ființei.

Doar așa, aparenta și frumoasa noastră (de)personalizare este aplaudată sau fericitate de cee ace, și împreună cu care, evlavia poate alcătui binomul destinal al unui sens ideatic și inițiativ: evlavie – liniște. Pentru că, subliniază Sfântul Cuvios Paisie Aghioritul, “liniștea este un lucru mare și, chiar dacă nu s-ar ruga cineva, liniștea singură se roagă”.

Suntem, prin urmare, întru totul de accord, cu magistrul – autor, decretând, și noi cu deferență și subscriem, pe lângă conceptul teologic, la grația, delicatețea, noblețea, rafinamentul, eleganța, sfiala, condescendența, solemnitatea, înțelepciunea și bunul simț al evlaviei, ca stare și înălțare metanoică (adică calea regală, imperial, a oricărei deveniri, mentenanțe și “retrageri” creștine.

Fiind, prin excelență, apologetul implicării personale, Părintele Profesor George Remete elaborează

un veritabil testimoniu care bate în “cuietele” învățaturii de credință pe “omul – releu”, prin care credința se primește, înmagazinează sau asimilează (atât cât trebuie pentru ca duhul să nu se ră(tă)cească și lumina să nu se stingă) și transmite.

Cu alte cuvinte, lucrurile sunt, în cauză, chiar dacă nu pare, de o complexitate și (de) o profunzime inprecedente. Tocmai pentru că, chiar dacă s-a mai spus, subliminal, ineditul, declicul, suplimentul, punctul pe i, constă în aceea că Părintele Profesor George Remete este între pușinii care leagă, cu viața și cu moartea, credința personal de Dumnezeu, părinților noștri; această pentru că, după Dumnezeu, doar tata și mama oferă viața personal, la porunca și binecuvântarea Lui; numai astfel, Tatăl nostru, de data această nu prin înger și Fecioară, ci printr-un alt dat, (îm) plinește o bunăvestire. Totul este ca și noi să rămânem în ascultarea și neprihana credinței. Doar așa, credința, ca tradiție, se înfrățeste cu, și nu subordonează credința personal.

În concluzie, expunerea credinței, contestarea, specularea, răstlmăcirea, deturnarea ei versus reiterarea nostalgică, nevoia și visul unei epifanii/teofanii și ulterioare anastasio, tocmai spre a o scăpa de formularistica aplatizării și (de) reduționismul afectiv – sentimental și mental, îl determină pe vrednicul autor, să adordeze, să elaboreze și să ordoneze sui generis implicarea, vitalitatea, vigoarea, realitatea, probitatea, irepresibilitatea, generozitatea, înrădăcinarea, intimitatea, taina, misterul și

paradoxul credinței, ca imagine divină în facerea și refacerea istoriei”. Și a sublinia, ferm și apăsător, că doar credința (numai credința în Dumnezeu iar nu credințele) este aceea care dirijează toată energia (resursa vitală), spre eliberarea persoanei de limitele și ecartul univesrului fizic; credința fiind, deci, “înțelegerea și trăirea, adică, deplinăta-tea adevărului și a vieții”.

Iar credinciosul fiind inspirat și proniat, călăuzit sau îndrumat la înțelegere, prudență ori precauție, tocmai spre a (se) evita (lucru de care nu se dezic ateismul și alte credințe) “Judecățile de valoare scrâșnite și (s)forțarea limitelor fantasticului; și a trăi sau a înțelege, cu calm, echilibru, luciditate, discernământ și atâta luare aminte, cântecul de izbândă, victorie, biruință și (de) slavă și “cine/ce suntem” din întâlnirea genuine și providențială cu universal de forme și aspirații ale unei minunate schimbări, taborice, la față.

În încheire, citatele de mai sus descoperă, iată, priceperea filosofică a unui teolog apt să deslușească sensuri și idei frizând unicitatea, rămânând totuși să (mai) definească la condiția sa sacerdotală și academic-scriitoricească pentru că: „în meniul ființelor ierarhice care intermediază între noi și Dumnezeu, ingredientul nelipsit este cuvântul cel de toate zilele, sau Cuvântul cel spre ființă” – evident, în „răsfățul” smereniei, lucidității și normalității, ca chip și asemănare a preotului nenăimit și a intelectualului erudit...

Dr. Stelian Gomboș